

Otevřený dopis

radě Moravskoslezského kraje

Vážení radní Moravskoslezského kraje,

obracíme se na Vás tímto otevřeným dopisem kvůli obrovské příležitosti a výzvě, na jejímž prahu teď Karvinsko stojí. Máme samozřejmě na mysli spravedlivou transformaci, a konkrétně transformační plán pro Karvinsko. S údivem sledujeme, jakou rychlost celý proces nabírá, zároveň ale s obavami vnímáme také to, že daní za rychlost bývá kvalita. Není asi třeba připomínat, že druhou šanci utratit desítky miliard a kompletně proměnit náš region mít nebudeme.

Klíčem k tomu, aby se tato proměna povedla a transformace byla skutečně spravedlivá je participace, synergie a spolupráce na všech úrovních a napříč oblastmi. Smyslem procesu spravedlivé transformace není rychle vyčerpávat co nejvíce peněz z dotací a nainvestovat je do megalomanských projektů. Jejím smyslem je především odstranit sociální nerovnosti, zlepšit životní prostředí a také životní úroveň obyvatel zasažených negativními dopady odchodu od uhlí a přechodu k uhlíkové neutralitě. Lidé by se na proměně kraje měli podílet, rozumět jí a mít možnost se do ní zapojit. To znamená, že podmínkou pro úspěch je maximální zapojení veřejnosti do celého procesu a spolupráce klíčových aktérů, díky níž se investice ve výsledném efektu znásobí.

Bohužel to prozatím působí, že se transformace plánuje za zavřenými dveřmi a většina obyvatel Karvinska vůbec netuší, jak se zapojit, jaké projekty byly podány, které byly úspěšné a proč, co je jejich cílem a podobně. Na podání strategických projektů za několik miliard byl pouhý měsíc. V rámci pohornické krajiny Karvinska často podalo projekt město, jiný záměr představil kraj, další podnikatelský sektor a jiné plány s územím má sektor neziskový. Místo spolupráce se tak vytváří prostředí konkurence a místo synergie sledujeme rostoucí nevraživost mezi jednotlivými aktéry a nedostatek informací na straně veřejnosti.

Vyústěním je pak situace, kterou aktuálně sledujeme v oblasti pohornické krajiny kolem Šikmého kostela v Karvině-Dolech. Stovky možná už tisíce lidí aktuálně podepisují petici proti průmyslové zóně, která má údajně vzniknout v bezprostředním okolí kostela a ohrozit tamní přírodu i rozvíjející se turismus. Veřejné mínění se tak začíná obracet proti zamýšlené transformaci, což může mít dalekosáhlé důsledky a vést v důsledku k tomu, že se celý proces nepodaří zdárně dokončit.

Vyzýváme Vás proto, aby

- 1) co nejdříve proběhlo představení a **veřejné projednání návrhu transformačního plánu** pro oblast Karvinska po vzoru Karlovarského kraje a otevřená diskuze hlavních aktérů u kulatého stolu.
- 2) kraj **zveřejnil podrobnosti** ohledně 13 vybraných strategických projektů včetně alokací, umístění a nositelů a také měřitelné cíle, které chce prostřednictvím těchto strategických projektů dosáhnout. Aktuálně je zveřejněn pouze na webových stránkách hrajemskajem.cz seznam 13 strategických projektů s jedním odstavcem popisu, není nikde popsán systém hodnocení, výběr hodnotitelů ani lokace, kde v daném území bude co umístěno. V sekci transformační plán jsou jen velmi obecné informace a není zde žádná informace o zapojení veřejnosti ani o tom, jak byli vybráni partneři například z řad malých a středních podniků, kteří se mohli na přípravě transformačního plánu podílet. Toto pak právem může budít

dojem, že mohly být některé subjekty zvýhodněny tím, že měli jejich realizátoři lepší přístup k informacím.

- 3) byly inovativní projekty nad 500 milionů s velkou technologickou náročností a riziky podrobeny oponentuře ze strany expertů ideálně ze zahraničí, kteří se nepodíleli na přípravě projektu a mohou posoudit proveditelnost daného díla. Například projekt PODOLU Park, na který mají připadnout 2 miliardy ze Spravedlivé transformace počítá s technologií plazmatického zplyňování odpadu s výrobou vodíku, což je technologie vskutku novátorská až experimentální. Webová prezentace <https://www.podolupark.cz/> rozhodně nebudí dojem vysoké odbornosti a rozpracovanosti tak nákladného a náročného projektu.
- 4) kraj zveřejnil strategii či soubor opatření, kterými budeme řešit **úbytek pracovních míst v těžkém průmyslu a těžbě** související s transformací regionu, pokud k tomuto neslouží strategické transformační projekty, jak bylo řečeno na červnovém krajském zastupitelstvu,
- 5) kraj zveřejnil **strategii, jak řešit sociální nerovnosti** vzniklé v důsledku transformace regionu zejména s důrazem na bytovou nouzi, ve které se podle nedávného šetření kraje nalézají 4230 domácností v Ostravě, v Havířově 700 a v Karviné dokonce 960.

Děkujeme za reakci a zároveň nabízíme spolupráci a podporu při další realizaci spravedlivé transformace na Karvinsku.

Za zastupitelský klub Pirátů a Starostů v Karviné

dne 19. července 2021

Zuzana Klusová (Piráti) a Petr Letocha (STAN)